

ÖTLETSAROK

A tanítás közben előfordul, hogy fizikai eredmények levezetése nehézségbe ütközik, mert a differenciálhányados és integrál fogalma hiányzik. Például végtelen egyenes áramvezető mágneses térintenzitásának, az indukciós tekercs impedanciájának levezetése közben stb. A mellékelt ábrák segítségével sin és cos esetében a matematikai ismeretek hiánya megkerülhető.

Szükségünk lehet $\sin\alpha$ kis megváltozására, ha α megváltozik $\Delta\alpha$ -val. Az egységsugarú körcsüvedben $\alpha = \angle BOP$ és a megváltozása $\Delta\alpha = \angle AOB$. Az AB kis ív hossza $\Delta\alpha$. Az egységsugarú körcsüvedben $BQ = \sin\alpha$. A $\sin\alpha$ kis megváltozása, vagyis $\Delta(\sin\alpha) = AC$. Továbbá $\angle BAC = \alpha$. Az ABC háromszögből $\Delta(\sin\alpha) = AC = AB \cdot \cos\angle CAB = \Delta\alpha \cos\alpha$. Tehát $\Delta(\sin\alpha)/\Delta\alpha = \cos\alpha$.

Hasonló az eljárás $\cos\alpha$ esetében is.

Szükségünk lehet erre az összegre:

$$\sum_0^{\alpha_0} \cos\alpha \Delta\alpha.$$

Az összeg egyetlen eleme $AB \cdot \cos\alpha$. Ez az ABC háromszögből (mivel $\angle BAC = \alpha$), $AB \cdot \cos\alpha = AC$. Összegezve $\alpha = 0$ -tól $\alpha_0 = \angle LOK$ szögig az AC -darabok balra elcsúsztatva éppen LK darabot adják, amely $\sin\alpha_0$. Tehát

$$\sum_0^{\alpha_0} \cos\alpha \Delta\alpha = \sin\alpha_0.$$

Dr. Vermes Miklós
Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest

